
Kompetencja 3 – WIEDZA O GOSPODARCE

Scenariusz lekcji 15 – Pieniądz i jego funkcje

Składnik kompetencji: Popyt
i podaż

Materiał nauczania:

- pojęcie pieniądza, TC1,
- rodzaje pieniądza, TC1,
- funkcje pieniądza, TC1.

Scenariusz lekcji 15 – Pieniądz i jego funkcje

Środki dydaktyczne:	<ul style="list-style-type: none"> • komputery z dostępem do sieci Internet, • wideoprojektor lub OTVC projekcyjny o przekątnej min. 42", • drukarka czarno-biała, • papier do drukarki, • System Informatyczny eduKariera.
Ćwiczenia:	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawanie na podstawie przykładów rodzaje pieniądza, • wskazywanie przykładów występowania pieniądza w różnych funkcjach.
Czas trwania:	45 minut

*Uczniowie w ramach zadania domowego zapoznali się z częścią teoretyczną dotyczącą pieniądza (definicja, cechy, funkcja, forma) w systemie **eduKariera**.*

Organizacja i przebieg zajęć

Nauczyciel proponuje klasie konkurs na temat pieniądza. Wybiera dwóch liderów grupy, dwie osoby zajmujące się rzucaniem monety oraz dwie osoby zapisujące kolejne wyniki zdobyte przez grupy.

Liderzy spośród wszystkich uczniów wybierają po pięć osób.

Zasady konkursu:

1. Konkurs składa się z dwóch etapów. Pierwszy składa się z trzech pytań, drugi – z sześciu.
Każde pytanie w pierwszym etapie ma kilka odpowiedzi, a w drugim – tylko jedną.
2. Grupie zostaje przyporządkowany orzeł lub reszka. Jako pierwszy odpowiada lider grupy, której przyporządkowana została wyrzucona strona monety. Dalsze odpowiedzi podają kolejni członkowie danej grupy. Mogą dwa razy odpowiedzieć błędnie, za trzecim razem pytanie przechodzi do grupy przeciwnej. Jeżeli grupa przeciwna też odpowie nieprawidłowo, to poprzednia grupa ma znowu szansę na zdobycie punktów.
3. Za każde pytanie jest tyle punktów, ile było odpowiedzi.
4. Po pierwszej turze pytań grupa z większą liczbą punktów przechodzi do następnego etapu.
5. W drugim etapie należy odpowiedzieć na 6 pytań dotyczących pieniądza. Za każde pytanie jest 1 punkt. Odpowiadają kolejno osoby wyznaczone przez lidera. Jeżeli odpowiedzi nie ma lub jest błędna, szansę otrzymuje ponownie publiczność.
6. Od liczby punktów uzyskanych zależy ocena dla członków grupy wygranej.

Pytania do pierwszego etapu zadaje nauczyciel (załącznik nr 1), wyświetlając treść każdego na ekranie (forma schematu). Puste pola schematu są miejscami przeznaczonymi na odpowiedzi. Każdą prawidłową odpowiedź nauczyciel wpisuje w odpowiednim miejscu i

Scenariusz lekcji 15 – Pieniądz i jego funkcje

pyta uczniów niebiorących udziału w konkursie o krótki komentarz do odpowiedzi. Każda prawidłowa wypowiedź będzie nagradzana, np. jednym punktem, plusem itp.

Pytania z drugiego etapu (załącznik nr 5) zadaje również nauczyciel.

Po zakończeniu konkursu nauczyciel wystawia oceny.

Jeżeli zostanie czas, uczniowie rozwiązują ćwiczenia w Systemie Informatycznym eduKariera.

Jeżeli nie będzie możliwości przeprowadzenia konkursu, nauczyciel rozpoczyna zajęcia od podania definicji i krótkiej historii rozwoju pieniądza. Następnie, posługując się schematami w załącznikach nr 1, 2, 3 wpisuje i omawia z uczniami cechy, funkcje i formy pieniądza. Stopień opanowania wiedzy w zakresie pieniądza sprawdza, zadając pytania z załącznika nr 5 i swoje dotyczące formy i funkcji pieniądza.

Załącznik nr 1

Pytania do pierwszego etapu konkursu:

- I. *Cechy charakteryzujące pieniądz w gospodarce (załącznik nr 2)*
  1. **Rzadkość w sensie ekonomicznym**
    - pieniądz w gospodarce musi występować w ograniczonej ilości, dopasowanej do poziomu rozwoju gospodarczego
  2. **Trwałość**
    - cecha ta umożliwia gromadzenie oszczędności
  3. **Podzielność**
    - dzięki tej cenie możliwe jest dokonywanie płatności za możliwie drobne części towaru
  4. **Łatwość w transporcie**
    - pieniądz powinien być dostosowany do dominującego środka jego transportu
- II. *Funkcje, jakie pełni pieniądz w gospodarce (załącznik nr 3)*
  1. **Miernik wartości**
    - w pieniądzu jest przedstawiona wartość towarów i usług, dzięki temu łatwo jest porównywać różne oferty
  2. **Środek tezauryzacji – środka gromadzenia oszczędności**
    - pieniądz służy do gromadzenia oszczędności, można to czynić w formie tradycyjnej (niepolecanej, np. gromadzenie w skarpecie) lub w formie lokat bankowych lub innych
  3. **Środek wymiany**
    - pieniądz uczestniczy jako integralny element transakcji wymiennych
  4. **Środek płatniczego**
    - pieniądz służy do regulowania zobowiązań
  5. **Pieniądz światowy**
    - niektóre waluty, np. dolar, euro, służą jako pieniądz światowy, są honorowane niezależnie od granic i krajów
- III. *Formy pieniądza*
  1. **Monety**
    - pieniądz kruszcowy zwany również bilonem

Scenariusz lekcji 15 – Pieniądz i jego funkcje

2. **Banknoty**

– pieniądz papierowy

3. **Pieniądz bezgotówkowy**

– Pieniądz bezgotówkowy zwany jest także pieniądzem depozytowym, wkładowym lub bankowym. Przenoszenie wkładu z konta na konto nie wymaga już stosowania pieniądza papierowego.

4. **Pieniądz elektroniczny**

– produkt magazynujący wartość, w którym zapis środków pieniężnych jest przechowywany na urządzeniu elektronicznym, pozostającym w posiadaniu klienta. Przykładem pieniądza elektronicznego są karty płatnicze i karty kredytowe.

Cechy charakteryzujące pieniądz

1.

2.

3.

4.

Załącznik nr 3

Funkcje pieniądza

1.

2.

3.

4.

5.

Załącznik nr 4

Formy pieniądza

1.

2.

3.

4.

Scenariusz lekcji 15 – Pieniądz i jego funkcje

Załącznik nr 5

1. Co rozumiesz przez pojęcie gospodarka towarowa?
2. Podaj przykłady uniwersalnych towarów, którymi dawniej posługiwano się zamiast pieniędzmi.
3. Podaj schemat wymiany w gospodarce towarowo-pieniężnej.
4. Co to jest pieniądz plastikowy?
5. Podaj definicję pieniądza.
6. Jak brzmi prawo Kopernika–Greshama?
7. Gdzie jest przechowywany pieniądz elektroniczny?